

Br: *7/H-904/26-1814*

26. mart 2026. godine

INFORMACIJA

o predsjedavanju Crne Gore Berlinskim procesom u 2026. godini

I. Istorijat i karakter Berlinskog procesa

Berlinski proces uspostavljen je 2014. godine, na inicijativu Savezne Republike Njemačke, kao politička platforma za jačanje regionalne saradnje između država Zapadnog Balkana i partnerskih država Evropske unije, u periodu usporene dinamike politike proširenja. Njegov osnovni cilj bio je očuvanje evropske perspektive regiona kroz konkretne inicijative i kontinuirani politički dijalog na visokom nivou.

Od svog osnivanja, Berlinski proces je evoluirao u strukturiran i inkluzivan format koji okuplja:

- Vlade svih šest država Zapadnog Balkana - Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Kosovo, Sjevernu Makedoniju i Srbiju;
- Partnerske vlade Berlinskog procesa – Austriju, Bugarsku, Hrvatsku, Francusku, Njemačku, Grčku, Italiju, Poljsku, Sloveniju i Ujedinjeno Kraljevstvo;
- Civilno društvo, predstavnike mladih i biznisa sa Zapadnog Balkana;
- EU institucije – Evropsku komisiju (EK), Evropsku službu vanjskih poslova (EEAS) i Predsjedništvo Savjeta;
- Međunarodne finansijske institucije i
- Regionalne organizacije – Savjet za regionalnu saradnju (RCC), Transportnu zajednicu (TC), Energetsku zajednicu (EnC), Sporazum o slobodnoj trgovini u Centralnoj Evropi (CEFTA), Regionalnu kancelariju za saradnju mladih (RYCO), Regionalnu antikorupcijsku inicijativu (RAI), Stalnu radnu grupu za regionalni i ruralni razvoj (SWG), Zapadnobalkanski forum šest privrednih komora (WB6 CIF).
- Druge međunarodne finansijske institucije i međunarodne organizacije, zavisno od formata.

Proces se realizuje kroz godišnji Samit lidera, kao centralni politički događaj, uz niz ministarskih sastanaka i tematskih foruma koji se organizuju tokom godine. Ovakva struktura omogućava kombinaciju političkog usmjeravanja i operativne implementacije inicijativa, čime se postiže kontinuitet i vidljivost rezultata.

Za razliku od drugih regionalnih inicijativa, Berlinski proces karakteriše fleksibilan institucionalni okvir bez centralizovanog mehanizma koordinacije, pri čemu država

predsjedavajuća ima ključnu ulogu u definisanju agende, dinamike i prioriteta procesa, u bliskoj koordinaciji sa Njemačkom kao njegovim inicijatorom.

Tokom prethodne decenije, kroz Berlinski proces ostvareni su značajni rezultati u oblastima infrastrukturne i energetske povezanosti, digitalne transformacije, regionalne mobilnosti, razvoja Zajedničkog regionalnog tržišta, kao i jačanja međusobnog povjerenja i saradnje u regionu. Posebno se izdvajaju inicijative poput smanjenja roming troškova, uspostavljanja Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO), kao i unapređenja trgovinske i ekonomske saradnje.

II. Značaj Berlinskog procesa za evropske integracije regiona

Berlinski proces predstavlja jedan od ključnih komplementarnih mehanizama politike proširenja Evropske unije, sa jasnim fokusom na pripremu država Zapadnog Balkana za članstvo kroz konkretne politike i projekte.

Njegov značaj ogleda se prije svega u jačanju regionalne saradnje, koja je prepoznata kao jedan od osnovnih preduslova za napredak u procesu evropskih integracija. Kroz inicijative u okviru Zajedničkog regionalnog tržišta, Berlinski proces doprinosi postepenom usklađivanju ekonomija regiona sa pravilima i standardima jedinstvenog tržišta Evropske unije.

Pored ekonomskog aspekta, Proces ima važnu ulogu u unapređenju bezbjednosne saradnje, upravljanju migracijama, borbi protiv organizovanog kriminala, kao i u razvoju energetske i klimatske politike, u skladu sa ciljevima Evropskog zelenog dogovora.

Dodatno, Berlinski proces doprinosi jačanju društvene kohezije i pomirenja u regionu, kroz podršku inicijativama koje uključuju mlade, civilno društvo i akademsku zajednicu, čime se stvara širi društveni konsenzus o evropskoj perspektivi.

Kroz ovakav sveobuhvatan pristup, Berlinski proces omogućava državama regiona da paralelno sa formalnim pregovaračkim procesom sa Evropskom unijom ostvaruju konkretne rezultate koji imaju direktan uticaj na kvalitet života građana, čime se dodatno učvršćuje kredibilitet politike proširenja.

III. Kontekst i značaj predsjedavanja Crne Gore

Crna Gora je preuzela predsjedavanje Berlinskim procesom za 2026. godinu, u trenutku od posebnog značaja za njen međunarodni položaj i ulogu države predvodnice u pregovorima o članstvu u Evropskoj uniji.

Godina u kojoj obilježavamo 20 godina od obnove nezavisnosti ujedno je i godina u kojoj Crna Gora preuzima niz važnih međunarodnih uloga, uključujući domaćinstvo Samita Evropska unija – Zapadni Balkan, predsjedavanje Zapadnobalkanskim fondom i Komitetom ministara Savjeta Evrope. Sve ove okolnosti čine 2026. godinu periodom intenzivne, sadržajne i strateški usmjerene vanjske politike Crne Gore.

Od obnove nezavisnosti 2006. godine, Crna Gora je dosljedno opredijeljena za članstvo u Evropskoj uniji, započevši pregovore 2012. godine i ostvarujući kontinuiran napredak u ispunjavanju pregovaračkih obaveza. Kao država koja je postigla značajne rezultate u procesu pristupanja, uključujući i ispunjavanje ključnih mjerila u oblasti vladavine prava, Crna Gora danas ulazi u završnu fazu pregovora, sa jasnom ambicijom da do kraja 2026. godine okonča pregovarački proces i postane punopravna članica Evropske unije do 2028. godine.

U tom kontekstu, evropska integracija predstavlja ne samo vanjskopolitički prioritet, već i temeljni društveni cilj, zasnovan na vrijednostima demokratije, vladavine prava i slobode izbora.

Predsjedavanje Berlinskim procesom predstavlja priliku da Crna Gora dodatno potvrdi svoju ulogu kredibilnog i konstruktivnog aktera u regionu, ali i da aktivno doprinese oblikovanju regionalne agende u skladu sa evropskim standardima i prioritetima.

O značaju predsjedavanja Berlinskim procesom govori i činjenica da je koordinacija aktivnosti izdignuta na nivo Kabineta predsjednika Vlade, te da je Nacionalna koordinatorka za Berlinski proces (tzv. "*Sherpa*") za kompletan proces vanjskopolitička savjetnica premijera. Kako bi se uspostavila što tješnja i efikasnija saradnja uspostavljeni su Radni tim i Organizacioni odbor, koji ostvaruju neposrednu komunikaciju, održavaju sastanke za usaglašavanje pozicija i aktivnosti, te obavljaju nadzornu ulogu nad sprovođenjem mjera iz domena nadležnosti linijski delegiranih ministarstava i institucija.

IV. Prioriteti i programski okvir predsjedavanja

Predsjedavanje Crne Gore sprovodi se pod motom „Region u pokretu. Vlasnici promjena“, čime se naglašava potreba za jačanjem regionalne odgovornosti i aktivnim pristupom sprovođenju reformi.

Kao predsjedavajuća, Crna Gora je definisala četiri ključna prioriteta: jačanje snažnog i inkluzivnog ekonomskog rasta kroz produbljivanje regionalne integracije tržišta i ubrzanje konvergencije sa Evropskom unijom; unapređenje konkurentnosti kroz inovacije, digitalnu transformaciju i razvoj ljudskog kapitala; jačanje bezbjednosti i otpornosti kroz unapređenje saradnje u oblasti unutrašnje i spoljne bezbjednosti, upravljanje granicama i borbu protiv organizovanog kriminala; te zelenu i održivu tranziciju kroz usklađivanje sa politikama Evropske unije u oblasti klimatskih promjena i energetike.

Cilj predsjedavanja je jačanje regionalne saradnje, održivi razvoj i obezbjeđivanje konkretnih i mjerljivih koristi za građane Zapadnog Balkana, uz poseban fokus na implementaciju već postignutih dogovora.

U tom smislu, posebna pažnja biće posvećena implementaciji sporazuma o mobilnosti u okviru Zajedničkog regionalnog tržišta, uključujući rješavanje otvorenih pitanja koja utiču na njihovu punu primjenu. Posebno vidljiv doprinos očekuje se od Centra za regionalnu saradnju (RCC).

Predsjedavanje će takođe otvoriti dijalog o budućnosti regionalne ekonomske saradnje u kontekstu napretka država regiona ka članstvu u Evropskoj uniji, uključujući implikacije izlaska iz postojećih aranžmana poput CEFTA-e.

Kako bi predsjedavanje bilo pripremljeno i usaglašeno sa svim neophodnim standardima, aktivnosti su započete još u novembru 2025. godine. Obavljene su koordinacije sa SR Njemačkom (kao inicijatorom Berlinskog procesa); Ujedinjenim Kraljevstvom (prethodni predsjedavajući Berlinskog procesa); svim najznačajnijim regionalnim organizacijama i inicijativama; Delegacijom EU u Podgorici, rezidentnom koordinatorkom i linijski nadležnim UN agencijama u Podgorici; zainteresovanim partnerima iz civilnog društva; državama susjedstva.

U organizaciji i domaćinstvu Ministarstva vanjskih poslova organizovan je informativni brifing za rezidentni diplomatski kor (januar 2026. godine), a zatim i prezentacija aktivnosti diplomatskom koru akreditovanom na nerezidentnoj osnovi iz Beograda (februar 2026. godine). Za potrebe prezentacije događaja, Ministarstvo vanjskih poslova pripremiло je odvojene radne formalne i neformalne dokumente koji su periodično distribuirani kako diplomatskom koru u zemlji, tako i posredstvom crnogorskih diplomatsko-konzularnih predstavništava. Odvojeno, Nacionalna koordinatorka za Berlinski proces imala je dva obraćanja javnosti putem štampanih medija, kada je javnosti predložen okvir Berlinskog procesa i predstavljene sprovedene aktivnosti, a organizovana je i konferencija za medije, kojoj su prisustvovali i šef Delegacije EU, ambasador SR Njemačke i ambasador UK, sa ciljem predstavljanja prioriteta, ciljeva i slogana crnogorskog predsjedavanja Berlinskim procesom.

V. Plan aktivnosti i inkluzivni pristup

Program predsjedavanja obuhvata organizaciju više od 25 događaja tokom godine, od čega 12 ministarskih sastanaka, sa završnim Samitom lidera planiranim za oktobar 2026. godine. Zadržan je format tradicionalnih sastanaka ministara vanjskih poslova (1. oktobar 2026. godine); ministara ekonomija (30. septembar 2026. godine); ministara unutrašnjih poslova (15-16. septembar 2026. godine), uz ministarske sastanke u oblasti energetike, culture, rada, ekologije, mladih i poljoprivrede. Kao novitet predsjedavanja uvedena je regionalna koordinacija u oblasti javne uprave, pa će prvi sastanak ministara javne uprave Berlinskog procesa biti održan u Budvi, 21. aprila 2026. godine, a partner u organizaciji biće Regionalna škola za javnu upravu (RESPA).

Poseban akcenat biće stavljen na inkluzivne formate Berlinskog procesa, uključujući Forum mladih, Forum civilnog društva i *think tank* zajednice, Forum za rodnu ravnopravnost, kao i inicijative usmjerene na integraciju Roma, uz planirano uvođenje Medijskog foruma.

Ovim pristupom dodatno se jača demokratska dimenzija procesa i obezbjeđuje šire učešće društva u definisanju i implementaciji javnih politika.

Aktivnosti će se realizovati na više lokacija u Crnoj Gori, čime se dodatno promovišu razvojni potencijali države i osnažuje njena međunarodna vidljivost. Posebno se ističe tradicionalna posvećenost Crne Gore regionalnoj saradnji, koja se manifestuje i kroz ponude svim

državama Zapadnog Balkana da daju doprinos i organizuju događaje u okviru crnogorskog predsjedavanja procesom. Tako su potvrde opredjeljenja da organizuju događaje već potvrđeni od strane zvaničnog Sarajeva (Forum za rodnu ravnopravnost) i zvaničnog Beograda (Digitalni samit), dok su u fazi procjene mogućnosti organizovanja događaja u Prištini, Tirani i Skoplju.

VI. Očekivani rezultati i strateški značaj

Predsjedavanje Berlinskim procesom predstavlja značajnu priliku za dalje jačanje međunarodnog položaja Crne Gore i potvrdu njene uloge kao odgovornog i pouzdanog partnera u regionu.

Kroz aktivno i sadržajno vođenje procesa, Crna Gora ima mogućnost da doprinese ostvarivanju konkretnih rezultata u oblastima od neposrednog značaja za građane, kao i da dodatno osnaži regionalnu saradnju i evropsku perspektivu Zapadnog Balkana.

Istovremeno, predsjedavanje će rezultirati preporukama za dalje unapređenje Berlinskog procesa, sa ciljem jačanja njegove političke relevantnosti, boljeg usklađivanja sa politikom proširenja Evropske unije i snažnije orijentacije ka mjerljivim rezultatima.

Podrška ključnih međunarodnih partnera, uključujući Njemačku, Evropsku uniju i Ujedinjeno Kraljevstvo, dodatno potvrđuje značaj i očekivanja vezana za crnogorsko predsjedavanje.

Uzimajući u obzir kompleksnost procesa i veliki broj uključenih aktera, uspješno predsjedavanje zahtijeva kontinuiranu i koordinisanu aktivnost svih relevantnih institucija, uz posebno izraženu ulogu u domenu vanjske politike, kroz vođenje političkog dijaloga, međunarodnu koordinaciju i predstavljanje nacionalnih prioriteta u regionalnom i evropskom kontekstu.